

Jūsų socialinės apsaugos teisės Lietuvoje

Europos Komisija

Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas
D direktoratas: Socialinės teisės ir įtrauktis
D2 skyrius. Socialinė apsauga

Asmuo ryšiams: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=2&langId=lt&acronym=contact>

*Europos Komisija
B-1049 Briuselis*

Jūsų socialinės apsaugos teisės Lietuvoje

Rankraštis parengtas 2023 m. Liepos mėn

Šiame dokumente pateikiama nuomonė negali būti laikoma oficialia Europos Komisijos pozicija.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2023

© Europos Sąjunga, 2023

Pakartotinio Europos Komisijos dokumentų naudojimo politika įgyvendinama pagal 2011 m. gruodžio 12 d. Komisijos sprendimą 2011/833/ES dėl pakartotinio Komisijos dokumentų naudojimo (OL L 330, 2011 12 14, p. 39). Jeigu nenurodyta kitaip, šį dokumentą leidžiama pakartotinai naudoti pagal „Creative Commons Attribution 4.0 International“ (CC BY 4.0) licenciją (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). Tai reiškia, kad pakartotinis naudojimas leidžiamas, jeigu tinkamai nurodoma autorystė ir visi pakeitimai.

Norint naudoti ar atgaminti elementus, kurių autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, galima tik gavus autorių teisių turėtojų leidimą.

Kada nors gyvenime jums gali prireikti socialinio draudimo teikiamų išmokų. Šias išmokas gali gauti savo šalyje gyvenantys piliečiai, kurie atitinka nustatytus reikalavimus. Dėl jų taip pat galite kreiptis, jei esate iš vienos ES šalių, o gyvenate kitoje. Skaitykite toliau ir sužinokite, kada galite reikalauti socialinio draudimo išmokos, kokias turite teises ir kur kreiptis.

Turinys

ŠEIMA	6
Išmokos šeimai	7
Motinystės ir tėvystės išmoka	11
SVEIKATOS APSAUGA	14
Sveikatos draudimas	15
Ligos pašalpa	17
Ilgalaikė globa	19
NEDARBINGUMAS	22
Netekto darbingumo pensijos	23
Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokos	24
PENSIJA NAŠLIAMS	27
Senatvės pensija	28
Našlių ir našlaičių pensija	29
SOCIALINĖ PARAMA	32
Piniginė socialinė parama nepasiturintiems gyventojams	33
NEDARBAS	36
Nedarbo draudimo išmoka	37
ANKSČIAU TURĖTO SOCIALINIO DRAUDIMO UŽSIENYJE PERKĖLIMAS	40
Anksčiau turėto socialinio draudimo užsienyje perkėlimas	41
NUOLATINĖ GYVENAMOJI VIETA	44
Nuolatinė gyvenamoji vieta	45

Šeima

Išmokos šeimai

Šiame skyriuje pateikiama aktuali informacija apie globos (rūpybos) išmoką, tikslinės globos (rūpybos) išmokos priedą, vienkartinę išmoką vaikui, išmoką šeimai, vienkartinę išmoką įsikurti, išmoką privalomosios pradinės karo tarnybos kario vaikui, vienkartinę išmoką nėščiai moteriai, vaiko priežiūros išmoką besimokančio ar studijuojančio asmens vaiko priežiūrai, išmoką gimus vienu metu daugiau kaip vienam vaikui, vaiko laikinosios priežiūros išmoką, vaiko įvaikinimo išmoką, šių išmokų skyrimo tvarką ir apskaičiavimą.

1994 m. lapkričio 3 d. Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymas (Nr. I-621).

Ar tai taikoma man?

Galite gauti šias išmokas, remiantis toliau pateiktomis apibrėžtimis:

- **Globos (rūpybos) išmoka** mokama kiekvienam vaikui, globojamam šeimoje, socialinėje šeimoje, globos centre, šeimynoje ar vaikų priežiūros institucijoje;
- **Tikslinės globos (rūpybos) išmokos priedas** mokamas kiekvienam vaikui, globojamam šeimoje, šeimynoje arba globos centre;
- **Vienkartinė išmoka vaikui** mokama kiekvienam naujai gimusiam vaikui arba įvaikintam vaikui, neatsižvelgiant į tai, kad jau buvo išmokėta išmoka gimusiam vaikui;
- **Išmoka vaikui** mokama kiekvienam vaikui nuo gimimo iki 18 metų ir iki 23 metų, jeigu jis studijuoja, neatsižvelgiant į šeimos pajamas. Nepasiturinčioms šeimoms, kurios augina vieną arba du vaikus, šeimoms, kurios augina tris ar daugiau vaikų, ir auginantiesiems neįgalius vaikus mokama papildoma išmoka vaikui;
- **Vienkartinė išmoka įsikurti** skiriama tiems, kuriems buvo nustatyta vaiko globa (rūpyba), pasibaigus vaiko globai dėl pilnametystės ar santuokos sudarymo;
- Mėnesinė išmokama mokama kiekvienam **privalomosios pradinės karo tarnybos kario** vaikui;
- **Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai** yra mokama, jei moteris neturi teisės į motinystės išmoką pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą;
- **Išmoka besimokančio ar studijuojančio asmens vaiko priežiūrai** yra mokama, jei asmuo neturi teisės į išmoką vaiko priežiūrai pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą;
- **Išmoka gimus vienu metu daugiau kaip vienam vaikui** mokama gimus dviem ar daugiau vaikų;
- **Išmoka įvaikinus vaiką;**
- **Vaiko laikinosios priežiūros išmoka.**

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Galite pretenduoti į šias išmokas, jei:

- esate nuolatinis Lietuvos gyventojas;
- esate užsienietis, turintis Lietuvos Respublikos ilgalaikio gyventojų leidimą gyventi Europos Sąjungoje;
- esate Lietuvoje gyvenantis užsienietis ir esate teisėtai paskirtas vaiko (kuris yra Lietuvos pilietis) globėju;
- Lietuvoje gyvenantiems vaikams užsieniečiams, kuriems įstatymų nustatyta tvarka globa nustatyta šalyje arba kurių globos vykdymą perėmė šalies kompetentinga institucija;
- esate Lietuvoje gyvenantis užsienietis, gavęs leidimą laikinai gyventi ir Lietuvoje dirbti aukštos profesinės kvalifikacijos reikalaujantį darbą;

- esate užsienietis, turintis laikiną leidimą gyventi ir dirbti Lietuvoje, ir esate įdarbintas ar buvote įdarbintas ne trumpesniam kaip šešių mėnesių laikotarpiui, ir esate registruotas kaip bedarbis, išskyrus, jei esate studijuoti priimtas užsienietis;
- esate ES valstybės narės arba EEE šalies pilietis ar šeimos narys, turintis teisę gyventi šalyje. Papildomas reikalavimas šeimos nariams – Lietuvoje jie turi būti gyvenę tris ar daugiau mėnesių. Šis reikalavimas nėra taikomas, jeigu jūs arba jūsų šeimos narys yra pirmiau nurodytų šalių pilietis ir dirba Lietuvoje;
- esate užsienietis, kuriam suteiktas laikinas leidimas gyventi Lietuvoje atlikus perkėlimą bendrovės viduje ne trumpesniam kaip 9 mėnesių laikotarpiui;
- esate užsienietis, kuriam suteiktas prieglobstis ir laikinoji apsauga Lietuvoje;
- esate asmuo, kuris patenka į ES socialinės apsaugos sistemų koordinavimo reglamentų taikymo sritį;
- jūs ir jūsų šeimos nariai esate Australijos, Japonijos, Jungtinės Karalystės, Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados, Naujosios Zelandijos arba Pietų Korėjos piliečiai ir jums suteikti laikinojo gyvenimo leidimai ir gyvenate ne trumpiau kaip trys mėnesiai Lietuvoje. Šis reikalavimas nėra taikomas, jeigu esate vienos iš pirmiau išvardytų šalių pilietis ir dirbate Lietuvoje (kaip samdomasis darbuotojas arba savarankiškai dirbantis).

Kokios mano teisės ir kaip jomis pasinaudoti?

Vienkartinė išmoka nėščiai moteriai:

Nėščia moteris, kuri pagal Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą neturi teisės į motinystės išmoką, turi teisę į 6,43 bazinių socialinių išmokų dydžio (315,07 euro) vienkartinę išmoką (toliau –BSI) 70 dienų prieš numatomą vaiko gimimą.

Kiekvienas naujagimis arba įvaikintas vaikas, neatsižvelgiant į tai, kad jau buvo išmokėta išmoka gimusiam vaikui, turi teisę į 11 bazinių socialinių išmokų dydžio (539 eurai) vienkartinę išmoką vaikui.

Vienkartinė išmoka vaikui mokama vienam iš vaiko tėvų, turimam vieninteliam iš tėvų, įtėvių ar vaiko globėjui.

Išmoka vienu metu gimus daugiau nei vienam vaikui:

Vienu metu gimus daugiau nei vienam vaikui, mokama speciali išmoka. Gimus dvyniams, yra mokama 4 bazinių socialinių išmokų dydžio išmoka per mėnesį (196 eurai) – ta pati suma mokama už kiekvieną papildomą gimusį vaiką.

Ši išmoka mokama nuo gimimo iki tol, kol vaikams sukanka dveji metai.

Išmoka vaikui skiriama:

Kiekvienam vaikui nuo gimimo dienos iki 18 metų ir vyresniam, bet ne ilgiau iki jam sukaks 23 metai, jeigu jis mokosi pagal bendrojo ugdymo programą, neatsižvelgiant į šeimos pajamas. Išmoka vaikui yra 1,75 BSI (85,75 euro).

Nepasiturinčioms šeimoms, kurios augina ir (arba) globoja vieną arba du vaikus, jeigu šeimos vidutinės pajamos vienam asmeniui per mėnesį yra mažesnės negu 2 valstybės remiamų pajamų dydžio (258 eurai), šeimoms, kurios augina ir (arba) globoja tris arba daugiau vaikų arba neįgalius vaikus, skiriama ir mokama 1,03 bazinės socialinės išmokos dydžio (50,47 euro) papildoma išmoka vaikui už kiekvieną vaiką.

Išmoka besimokančio ar studijuojančio asmens vaiko priežiūrai:

- jeigu vienas iš vaiko tėvų, įtėviai arba globėjas yra įsitraukęs į oficialią profesinio mokymo programą arba yra aukštojo mokslo institucijos dieninio skyriaus studentas ar medicinos studentas rezidentas ir jis neturi teisės gauti vaiko priežiūros išmoką, jie turi teisę gauti mėnesinę 6 bazinių socialinių išmokų dydžio (294 eurai) išmoką per mokymosi arba studijų laikotarpį ir 12 mėnesių po mokymosi ir studijų užbaigimo.

- Ši išmoka mokama per vaiko priežiūros laikotarpį nuo jo gimimo dienos tol, kol vaikui sukanka dveji metai. Vaiko priežiūros išmoka nėra skiriama į mokymąsi arba lavinimąsi ištraukusiems asmenims, jeigu kitam tėvui (įtėviui) arba vaiko globėjui buvo suteikta vaiko priežiūros išmoka už tą patį vaiką.

Globos (rūpybos) išmoka ir išmokos tikslinis priedas skiriamas:

Kiekvienam vaikui, globojamam šeimoje, šeimynoje, vaikų globos institucijoje ar globos centre, jo globos laikotarpiu kas mėnesį mokama globos (rūpybos) išmoka:

- jaunesniems nei 6 metų vaikams: 5,2 BSI (254,80 euro);
- 6–12 metų vaikams: 6 BSI (294 eurai);
- 12–18 metų vaikams ir kuriems nustatytas neįgalumo lygis: 6.5 BSI (318,50 euro);
- jaunesniems nei 24 metų ir studijuojantiems: 6,5 BSI (318,50 euro).

Vaikui, kuris tęsia studijas pagal bendrąją mokymo programą ir (arba) oficialią profesinio mokymo programą ir kuris mokymasis bendrojo mokymo mokykloje, profesinio mokymo įstaigoje arba vaikų socializacijos centre gauna apgyvendinimą su nakvyne, maistą ir kitas paslaugas, kas mėnesį skiriama globos (rūpybos) išmoka:

- jaunesniems nei 6 metų vaikams: 127,40 eurai;
- 6–12 metų vaikams: 147 eurai,
- 12–18 metų vaikams ir tiems, kuriems nustatytas neįgalumo lygis, arba tiems, kurie jaunesni nei 24 metų ir kurie studijuoja: 159,25 euro.

Kiekvienam vaikui, kuris globojamas šeimoje, socialinėje šeimoje arba globos centre, mokamas keturių bazinių socialinių išmokų dydžio mėnesinis globos (rūpybos) **išmokos tikslinis priedas** (196 eurai).

Jeigu pasibaigus vaiko globos laikotarpiui, sulaukus pilnametystės, dėl emancipacijos arba susituokus, asmenys vis dar gauna apgyvendinimą su nakvyne, maistą ir kitas paslaugas šeimoje, socialinėje šeimoje arba globos centre, ir jie yra įtraukti į bendrojo lavinimo programą, jie gali gauti globos (rūpybos) **išmokos tikslinį priedą**, kurį sudaro 4 bazinės socialinės išmokos (196 eurai) ir kuris suteikiamas ir mokomas šeimai, socialinei šeimai ir globos centrui.

Vienkartinė išmoka įsikurti

Nutrūkus globai šeimoje, kai sulaukiama pilnametystės, emancipacijos arba susituokiama, asmeniui skiriama 75 bazinių socialinių išmokų dydžio (3675 eurų) vienkartinė išmoka įsikurti, kad būtų įsigyjamas būstas arba padengiama dalis būsto (gyvenamojo namo, buto) įsigijimo ar jo statybos paskolos dalis, sumokami nuomojamo arba nuosavo būsto komunalinių paslaugų mokesčiai, būsto remontas arba jo atnaujinimas, įsigyjami baldai ar namų ūkio reikmenys arba įsigyjamas kompiuteris, sumokama už mokslą ar nusiperkamas žemės sklypas.

Išmokas, išskyrus globos (rūpybos) išmoką, moka savivaldybė, kurios teritorijoje asmuo gyvena.

Vaiko globėjui (rūpintojui) globos (rūpybos) išmokas ir globos (rūpybos) išmokų tikslinius priedus moka ta savivaldybė, moka vietos valdžios institucija, kuriai buvo suteikta vaiko apsauga, arba nuo 2007 m. sausio 1 d. – vietos valdžios vadovo paskirto vaikų socialinės globos centro administracija.

Globos (rūpybos) išmoką pilnamečiams asmenims, kurie mokosi bendrojo ugdymo mokyklose, profesinio mokymo įstaigose, aukštosiose mokyklose, moka savivaldybės, kurios teritorijoje yra mokykla, administracija. Jeigu oficialiai Lietuvoje gyvenantis asmuo studijuoja užsienio bendrojo ugdymo mokykloje, profesinio mokymo įstaigoje, aukštojoje mokykloje, globos (rūpybos) išmoką jam moka savivaldybė, kurios teritorijoje asmuo yra deklaravęs gyvenamąją vietą.

Išmoka privalomos pradinės karo tarnybos kario vaikui:

Kiekvienas privalomosios pradinės karo tarnybos kario arba moters, kuri tarnauja privalomoje pradinėje karo tarnyboje, vaikas turi teisę į 1,5 bazinės socialinės išmokos dydžio mėnesinę išmoką (73,50 euro).

Jeigu ir tėvas, ir motina tuo pačiu metu atlieka privalomąją pradinę karo tarnybą, išmokos dydis privalomosios pradinės karo tarnybos kario vaikui nedidinamas.

Įvaikinimo išmoka

Įvaikinus vaiką, jį auginančiam vienam iš vaiko tėvių skiriama 8 BSI dydžio (392 eurų) mėnesinė išmoka, kuri mokama 24 mėnesius, tačiau ne ilgiau kol vaikui sukaks 18 metų, išskyrus atvejus, kai tėvams jau yra paskirta vaiko priežiūros išmoka, lygi ar didesnė nei įvaikinimo išmoka.

Jei vaiko priežiūros išmoka mažesnė nei įvaikinimo išmoka, apskaičiuojamas abiejų išmokų skirtumas.

Įvaikinimo išmoka nėra mokama kai:

- kitam iš vaiko tėvių už tą patį įvaikintą vaiką jau mokama vaiko priežiūros išmoka pagal Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymą;
- sutuoktinio (sugyventinio) vaiką įvaikina kitas sutuoktinis (sugyventinis).

Įvaikinimo išmoka skiriama ir mokama nuo teisės gauti išmoką atsiradimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 24 praėjusių mėnesių nuo prašymo ir visų reikiamų dokumentų išmokai skirti pateikimo savivaldybės administracijai dienos.

Vaiko laikinosios priežiūros išmoka

Išmoka skiriama ir mokama vaiko laikinosios priežiūros laikotarpiu, ji yra 6 BSI (294 eurai).

Žargono žodynelis

- **Bazinė socialinė išmoka (BSI)** – Vyriausybės nustatytas mėnesinės išmokos dydis (49 eurai);
- **Pilnametystės amžius** –18 metų sulaukusių asmenų teisinės atsakomybės prisiėmimas už savo veiksmus;
- **Vaiko globėjas** – fizinis ar juridinis asmuo, kuriam įstatymų nustatyta tvarka pavesta be tėvų globos likusio vaiko priežiūra, auklėjimas, teisių bei interesų gynimas ir atstovavimas jam.

Reikalingi dokumentai

Pateikiami šie dokumentai (pateikiami tie, kurie reikalingi konkrečioje situacijoje):

- prašymas;
- asmens tapatybę patvirtinantis dokumentas;
- dokumentas apie globos nustatymą ir asmens paskyrimą globėju;
- šeimos, šeimynos ar nevyriausybinės vaikų globos institucijos arba valstybės ar savivaldybės vaikų globos institucijos, rūpybos centro registravimo dokumentas;
- teismo sprendimas dėl išlaikymo vaikui priteisimo, jeigu priteistas išlaikymas;
- mokyklos pažyma, kai vaikas (asmuo) yra išlaikomas bendrojo lavinimo mokyklos ar profesinės mokymo įstaigos bendrabutyje;
- mokyklos pažyma, jeigu vyresnis negu 18 metų asmuo mokosi;
- banko atsiskaitomoji sąskaita;
- kiti dokumentai, pateikiami atsižvelgiant į aplinkybes.

Pareiškėjams nereikia pateikti pirmiau nurodytų dokumentų, jei savivaldybė gauna duomenis iš valstybės ir departamentų registru bei valstybės informacinių sistemų.

Žinok savo teises

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Šeimos išmokos: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

Informaciją teikia savivaldybių socialinės paramos skyriai. Daugumos savivaldybių adresus internete – [pavadinimas].lt, pvz., (vilnius.lt).

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Motinstės ir tėvystės išmoka

Šiame skyriuje pateikiama naujausia informacija apie motinstės, tėvystės ir vaiko priežiūros išmokas, mokamas tėvams, kurie augina vaiką, jų skyrimo tvarką, dydžio apskaičiavimą ir šių išmokų skirtumus.

Ar tai taikoma man?

Iš pradžių gimdymo atostogų laikotarpiu išmoka yra mokama motinai (motinstės išmoka), o tėvystės atostogų laikotarpiu – tėvui (tėvystės išmoka). Vėliau išmoka mokama vienam iš tėvų, prižiūrinčiam vaiką (vaiko priežiūros išmoka).

Vienartinė išmoka nėščiai moteriai mokama moterims, neturinčioms teisės į motinstės išmoką pagal ligos ir motinstės socialinį draudimą (žr. „Šeimos išmokos“).

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Teisė į motinstės, tėvystės ir vaiko priežiūros išmokas taikoma visiems apdraustiesiems asmenims, turintiems motinstės išmokų draudimą bent 12 mėnesių prieš tai buvusių 24 mėnesių laikotarpiu. Teisė į tėvystės pašalpą turi visi apdraustieji, kurie turi socialinio draudimo stažą bent 6 per paskutinius 24 mėnesius.

Kokios mano teisės ir kaip jomis pasinaudoti?

Motinstės išmoka mokama už 70 kalendorinių dienų iki vaiko gimimo ir iki 56 dienų po gimimo. Kilus gimdymo komplikacijoms arba gimus daugiau nei vienam vaikui, išmoka papildomai mokama už 14 kalendorinių dienų. Motinstės išmoka lygi 77,58 proc. kompensuojamojo uždarbio.

Apdraustasis asmuo, kuris paskiriamas naujagimio globėju, turi teisę gauti motinstės išmoką nuo tos dienos, kai globa yra patvirtinama ir kol vaikas sulaukia 70 dienų amžiaus.

Tėvystės išmoka mokama tėvui 30 kalendorinių dienų, kurias galima padalyti į dvi dalis, po vaiko gimimo su galimybe pasirinkti kada gauti išmoką iki vaikui sukanka vieneri metai. Ji lygi 77,58 proc. kompensuojamojo uždarbio.

Vaiko priežiūros išmoka mokama vienam tėvų (tėviui, vienam iš senelių) arba globėjui, prižiūrinčiam vaiką.

Ji apskaičiuojama pagal kompensuojamąjį uždarbį (žr. toliau) ir priklauso nuo pasirinkto laikotarpio:

- jei apdraustasis išmoką pasirenka gauti iki tol, kol vaikui sukaks 18 mėnesių dydis lygus 60 proc. gavėjo uždarbio;

- Jei asmuo nusprendžia išmoką gauti iki tol, kol vaikui sueis 2 metai, pirmaisiais vaiko priežiūros metais išmokos dydis lygus 45 proc., o antraisiais – 30 proc. uždarbio. Antraisiais vaiko auginimo metais suteikta galimybė dirbti, nemažinant išmokos. Gimus daugiau nei vienam vaikui, išmoka didinama atsižvelgiant į vienu metu gimusių vaikų skaičių, tačiau mokama bendra išmokų suma negali būti didesnė kaip 78 proc. uždarbio dydžio.
- Abiem atvejais vaiko priežiūros išmokos dydis už du neperkeliamus vaiko priežiūros atostogų mėnesius yra 78 proc. išmokos gavėjo kompensuojamojo darbo užmokesčio. Tokio paties dydžio vaiko priežiūros išmoka bus mokama ir už papildomus 2 vaiko priežiūros atostogų mėnesius, kurie suteikiami tais atvejais, kai vaiką augina tik vienas iš tėvų.
- Jei tėvai dirba per neperkeliamas atostogas, išmoka bus sumažinta gaunamų pajamų suma. Per perkeliamas vaiko priežiūros atostogas galima dirbti, tačiau išmokos dydis ir gaunamas darbo užmokestis negalės viršyti darbo užmokesčio, nuo kurio buvo apskaičiuota išmoka. Per papildomus du mėnesius (apmokamus vienišiemis tėvams) bus galima dirbti ir gauti visą vaiko priežiūros išmokos sumą.

Kompensuojamas uždarbis apskaičiuojamas pagal draudžiamąsias pajamas (žr. žargono žodynėlį apačioje), turėtas per paeiliui einančius 12 mėnesių, buvusių iki atostogų pradžios.

Išmokai galioja tokios viršutinės ir apatinės ribos: minimali mėnesinė išmoka negali būti mažesnė nei 6 bazinės socialinės išmokos (294 eurai). Bazinės pajamos, į kurias atsižvelgiant apskaičiuojama tėvystės / vaikų priežiūros išmoka, negali viršyti 2 šalies vidutinių mėnesinių darbo užmokesčių, galiojusių už praeitą ketvirtį iki teisės gauti išmoką atsiradimo dienos, dydžio (3574,20 euro), išskyrus motinystės išmoką, kuriai netaikomas joks apribojimas.

Įsivaikinus vaiką, Sodra skiria vaiko priežiūros išmoką. **Vaiko priežiūros išmoka** mokama 18 arba 24 mėnesius (atsižvelgiant į pasirinkimą), nepaisant įvaikinto vaiko amžiaus ir kol vaikui sukanka 18 metų. Išmokos dydis – 60 proc. pajamų, jeigu išmoka mokama 18 mėnesių, jeigu išmoka mokama 24 mėnesius, pirmaisiais metais mokama 45 proc. pajamų, dydžio išmoka, o antraisiais metais – 30 proc. pajamų dydžio išmoka.

Motinystės / tėvystės ir vaiko priežiūros išmokas moka SoDros teritoriniai skyriai.

Privalomuoju sveikatos draudimu apdraustiems asmenims sveikatos priežiūra apima medicininę priežiūrą gimdymo namuose, taip pat kitų sveikatos priežiūros formų apmokėjimą.

Žargono žodynėlis

- **Motinystės išmoka** – motinai mokama išmoka nėštumo ir gimdymo atostogų metu;
- **Tėvystės išmoka** – 30 kalendorinių dienų, kurias galima padalyti į dvi dalis, tėvui mokama išmoka, kol vaikui sukanka vieneri metai;
- **Vaiko priežiūros išmoka** – pasirinktinai vienam iš tėvų (įtėvių), seneliui ar globėjui mokama išmoka;
- **Draudžiamosios pajamos** – visos asmens pajamos, nuo kurių mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos ligos ir motinystės socialiniam draudimui, taip pat ligos, profesinės rehabilitacijos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokos, ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe arba profesinės ligos išmokos, nedarbo socialinio draudimo išmokos;
- **SoDra** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, pagrindinė socialinę apsaugą organizuojanti įstaiga.

Reikalingi dokumentai

Prašymą gauti motinystės, tėvystės ir vaiko priežiūros išmokas galima pateikti [internetu](#), užpildyti SoDros teritoriniame skyriuje (atitinkamoje formoje) arba atsiųsti paštu.

Taip pat reikia pateikti banko sąskaitos, į kurią pageidaujama gauti išmoką, duomenis. Darbdavys pateikia pranešimą dėl išmokos skyrimo.

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

SoDros informacija apie:

- [motinystės, tėvystės ir vaiko priežiūros išmoka](#)

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Socialinės apsaugos aprėptis: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

Paskambinę į SoDros informacijos centrą telefonu 1883 arba +370 52500883 galite sužinoti visą informaciją apie išmokas.

Sveikatos apsauga

Sveikatos draudimas

Šiame skyriuje pateikiama aktuali informacija apie privalomąjį ir papildomąjį sveikatos draudimą: kurios paslaugos teikiamos nemokamai, kokias sąlygas reikia atitikti ir kur ieškoti daugiau informacijos.

Ar tai taikoma man?

Visi nuolatiniai gyventojai turi teisę gauti skubią medicinos pagalbą. Apdraustieji asmenys gali naudotis kitomis sveikatos priežiūros paslaugomis, kurių išlaidas padengia privalomasis sveikatos draudimas. Nemokantys privalomųjų sveikatos draudimo įmokų ir neapdrausti valstybės lėšomis žmonės (arba jei šios įmokos nebuvo sumokėtos jų vardu) turi patys padengti gydymo išlaidas. Taip pat yra galimybė pasirinkti savanorišką sveikatos draudimą, kuris papildo privalomąjį sveikatos draudimą.

Kiekvienas apdraustas asmuo visuose lygiuose gali laisvai pasirinkti sveikatos priežiūros įstaigą. Jie turi pasirinkti šeimos gydytoją ir būti įtraukti į pirminės sveikatos priežiūros paslaugas teikiančios įstaigos aptarnaujamų pacientų sąrašą. Prireikus, gydytojai apdraustąjį asmenį nukreips pas specialistą.

Jei pacientą pas specialistą siunčia šeimos gydytojas konsultacijai į įstaigą, turinčią sutartį su teritorine ligonių kasa, konsultacijos yra nemokamos; be tokio siuntimo gali būti suteikta tik dermatologo ir venerinių ligų gydytojo konsultacija.

Prireikus, šeimos gydytojai kartu su specialistais rekomenduoja stacionarinį gydymą. Ši siuntimų sistema nėra taikoma skubios pagalbos atvejais.

Nemokantys privalomojo sveikatos draudimo įmokų ir neapdrausti privalomuoju sveikatos draudimu asmenys, patys turi padengti gydymosi išlaidas. Už medicininės reabilitacijos paslaugas apmoka teritorinės ligonių kasos iš Privalomojo sveikatos draudimo fondo. Pacientai, gaunantys medicininės reabilitacijos paslaugas be gydytojo siuntimo, už jas turi sumokėti oficialiai patvirtintomis kainomis.

Apdraustiesiems sveikstantiems po sudėtingų ligų (kurios yra įtrauktos į patvirtintą sąrašą), kurie turi gydytojo siuntimą, padengiamos jų medicininės reabilitacijos išlaidos.

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Privalomuoju sveikatos draudimu apdraudžiami:

- dirbantys pagal darbo sutartis;
- už save mokantys įmokas asmenys (gaunantys atlyginimą pagal autorines sutartis, ūkininkai ir kiti besiverčiantys privačia praktika);
- privalomuoju sveikatos draudimu draudžiami, jeigu jų įnašus visoms toliau išvardytoms grupėms sumoka valstybė;
- asmenys iki 18 metų;
- pensininkai ar šalpos kompensacijos gavėjai;
- nedirbantys asmenys, turintys pakankamą stažą senatvės pensijai gauti;
- užsiregistravę bedarbiai ir asmenys, dalyvaujantys užimtumo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos organizuojamose profesinio mokymo programose, jeigu su jais nesudaromos darbo sutartys;
- moterys, kurioms suteiktos nėštumo ir gimdymo atostogos bei nedirbančios moterys nėštumo laikotarpiu 70 dienų iki gimdymo ir 56 dienas po gimdymo;
- vienas iš tėvų (įtėvių, globėjų), auginantis ar globojantis vaiką iki 8 metų, arba auginantis (globojantis) du ir daugiau vaikų, neįgalius vaikus slaugantys asmenys;
- asmenys su negalia;
- gaunantys socialines išmokas;

- nuolat Lietuvoje gyvenantys bendrojo lavinimo, profesinių, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų dieninių skyrių studentai, net jei studijuoja kitoje ES valstybėje narėje;
- taip pat kiti asmenys pagal ypatingas aplinkybes (dvasininkai, karo ir rezistencijos veteranai, buvę prievartinio įkalinimo kaliniai, nelydimi nepilnamečiai užsieniečiai ir kt. – žr. Sveikatos draudimo įstatyme).

Savarankiškai dirbantys asmenys turi patys susimokėti draudimo įmokas.

Suaugusiems **odontologinės** priežiūros paslaugos yra iš dalies apmokamos teritorinių ligonių kasa. Apsidraudusieji turi teisę pirminės sveikatos apžiūros įstaigoje gauti odontologinę sveikatos priežiūrą. Visi apdraustieji (išskyrus vaikus ir asmenis, besimokančius dieninėse bendrojo lavinimo mokyklose, profesinių mokyklų dieniniuose skyriuose, bet ne ilgiau iki jiems sukanka 24 metai, ir socialiai remtinus asmenis) susimoka už plombines medžiagas ir kitas odontologines medžiagas.

Teisę į odontologinio protezavimo išlaidų kompensavimą turi toliau išvardytos apdraustųjų kategorijos:

- asmenys, pasiekę pensinį amžių;
- vaikai iki 18 metų;
- nedarbingais ar iš dalies darbingais pripažinti asmenys;
- asmenys, kuriems buvo gydoma onkologinė burnos, veido ir žandikaulio liga.

Į teigiamą sąrašą įtrauktų vaistų, medicinos pagalbos priemonių kaina yra kompensuojama specifinėmis ligomis sergantiems asmenims, kuriems gali būti finansuojama 100 proc. vaistų bazinės kainos (taikoma kai kuriems vaistams). Gaunantiems senatvės pensiją, II neįgalumo grupę turintiems asmenims ar asmenims, praradusiems 60–70 proc. darbingumo arba šalpos pensiją gaunantiems asmenims yra kompensuojama 50 proc. vaistų bazinės kainos. Ligoninėje gydomiems apdraustiems asmenims vaistų ir priemonių kaina yra įskaičiuojama į gydymo ligoninėje bazinę kainą.

Be to, egzistuoja paslaugų sąrašas, kuomet visi pacientai privalo mokėti už suteiktas paslaugas. Pavyzdžiui, patiems susimokėti reikia už nėštumo nutraukimą pacientės pageidavimu, hormoninį gydymą, akupunktūrą bei manualinę terapiją, sveikatos tikrinimą vykstant į užsienį, norint įsigyti ginklą, gauti vairuotojo ir piloto mėgėjo pažymėjimus, už papildomą individualią ligonio priežiūrą ir slaugą, kosmetinės chirurgijos operacijas ir kosmetologijos procedūras, dantų protezavimą arba implantavimą (išskyrus kai kurių kategorijų asmenis).

Kokios mano teisės ir kaip jomis pasinaudoti?

Privalomojo sveikatos draudimo įmokos pagal darbo sutartį arba autorinę sutartį dirbantiems asmenims sumokamos automatiškai. Jei esate valstybės lėšomis draudžiamų asmenų sąrašė, papildomai rūpintis sveikatos draudimu taip pat nereikia. Jei nepatenkate nė į vieną iš šių grupių, turite draustis privalomuoju sveikatos draudimu savarankiškai.

Valstybinė ligonių kasa 100 proc. kompensuoja išlaidas už vidinės ausies implantus, klausos aparatus ir endoprotezus (jei asmuo nori kitokio prietaiso nei siūlo Valstybinė ligonių kasa, jis turi sumokėti visą kainą ir prašyti kompensacijos, kuri negali būti didesnė už Valstybinės ligonių kasos siūlomo įtaiso kainą).

Valstybinė ligonių kasa 100 proc. kompensuoja medicininės įrangos naudojamos priežiūrai namuose nuomą.

Už protezus ir kitas ortopedines priemones gali būti kompensuojama 80 proc. ar 100 proc. kainos apsidraudusiems asmenims, kurie serga į Sveikatos ministerijos patvirtintus specialiuosius sąrašus įtraukta liga.

Pacientai gali gauti klausos aparatus pagal gydytojo receptą iš įmonių, sudariusių sutartis su Valstybine ligonių kasa. Ligonijų kasa padengia išlaidas, atsižvelgdama į bazinę kainą, o asmuo sumoka skirtumą, jei jis pageidauja brangesnio klausos aparato.

Privalomąjį sveikatos draudimą administruoja Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos ir teritorinės ligonių kasos.

Žargono žodynelis

- **Privalomasis sveikatos draudimas** – valstybės nustatyta asmens sveikatos draudimo sistema, garantuojanti privalomuoju sveikatos draudimo draudžiamiesiems asmenims sveikatos priežiūros paslaugų teikimą ir jų išlaidų apmokėjimą, taip pat vaistų ir medicinos pagalbos priemonių ir įrangos įsigijimo, taip pat nuomos išlaidų kompensavimą;
- **Individuali veikla** – savarankiška asmens darbinė veikla, nesusiejanti asmens su vienu ar keliais darbdaviais, kaip ši sąvoka apibrėžta Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatyme;
- **Bazinė (referencinė) kaina** – sveikatos priežiūros paslaugos, vaisto ar medicinos pagalbos priemonės kainos dalis proc., kompensuojama Privalomojo sveikatos draudimo fondo lėšomis.

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

- [Sveikatos draudimo įstatymas](#)
- [Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos](#)

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Socialinės apsaugos aprėptis: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos

+370 5 232 2222

info@vlk.lt

<https://ligoniukasa.lrv.lt/>

Ligos pašalpa

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie tai, kas turi teisę į ligos pašalpą, kokia jos trukmė ir kas ją moka.

Ar tai taikoma man?

Visi apdrausti ligos socialiniu draudimu turi teisę gauti ligos išmoką. Ligos išmokos skiriamos šiais atvejais:

- apdraustiesiems asmenims, tapusiems laikinai nedarbingais dėl ligos arba traumos ir dėl to praradusiems darbo pajamas;
- sergantiems šeimos nariams (vaikams, įvaikiams, sutuoktiniams, tėvams ir įtėviams) slaugyti;
- dėl užkrečiamųjų ligų protrūkių arba epidemijų nušalintiems nuo darbo;
- apdraustiesiems asmenims, kurie gydomi sveikatos priežiūros įstaigoje, teikiančioje ortopedines ir (ar) protezavimo paslaugas;

- prižiūrintiems ikimokyklinio ugdymo ar pradinio ugdymo vaikus bei neįgaliuosius, lankančius specialiąsias ugdymo programas, jeigu švietimo įstaigose nustatytas infekcijų plitimą ribojantis režimas;
- motinystės ar vaiko priežiūros atostogose esantiems susirgusiems asmenims;
- apdraustiesiems asmenims, tapusiems laikinai nedarbingiems dėl audinių, ląstelių ar organų paėmimo transplantacijai donorystės tikslu.

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Didžioji dalis apdraustųjų turi teisę į ligos išmoką nuo pirmosios dienos, kai tampama nedarbingu.

Ligos išmoka skiriama, jeigu asmuo:

- tampa laikinai nedarbingu (išduodamas elektroninis nedarbingumo pažymėjimas);
- yra apdraustas ligos socialiniu draudimu;
- tapo laikinai nedarbingu darbo laikotarpiu (asmenys, gaunantys pajamas pagal autorines sutartis – draudimo laikotarpiu);
- dėl ligos nedirbo ir prarado darbo pajamas;
- apdraustas ir turi ligos socialinį draudimą ne trumpesnę kaip 3 mėnesių per paskutinius 12 mėnesių arba 6 mėnesių per paskutinius 24 mėnesius draudimo stažą;
- neįgijo privalomojo ligos socialinio draudimo, nes mokėsi / studijavo iki 26 metų amžiaus arba nurodytu laikotarpiu buvo profesinės karo tarnybos karys ar statutinis valstybės tarnautojas;
- SoDros teritoriniam skyriui ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo ligos pabaigos pateikė prašymą skirti pašalpą.

Kokios mano teisės ir kaip jomis pasinaudoti?

- ligos išmoką už pirmas dvi kalendorines dienas apmoka darbdavys (išskyrus asmenims, gaunantiems pajamų pagal autorines sutartis, kuriems ligos išmoka už pirmąsias dvi ligos dienas nemokama). Darbdavio apmokama ligos išmoka negali būti mažesnė kaip 62,06 proc. ir ne didesnė kaip 100 proc. darbuotojo vidutinio uždarbio;
- išmoka mokama iš SoDros biudžeto lėšų nuo trečiosios dienos ir sudaro 62,06 proc. pašalpos gavėjo kompensuojamojo uždarbio dydžio per paskutinius tris mėnesius.

Ligos išmoka sergančiam šeimos nariui slaugyti arba vaikui prižiūrėti yra mokama nuo pirmos dienos iš SoDros lėšų, ji lygi 65,94 proc. kompensuojamojo darbo užmokesčio.

Ligos pašalpa, tapus laikinai nedarbingam dėl audinių ląstelių ar organų donorystės, mokama 77,58 proc. kompensuojamojo darbo užmokesčio iš SoDros lėšų.

Dviejų ketvirčių, prasidedančių mėnesį, kurį asmuo tapo laikinai nedarbingu, maksimalus kompensuojamasis uždarbis išmokai apskaičiuoti negali būti daugiau kaip dukart didesnis už valstybės vidutinį mėnesinį darbo užmokestį (2023 m. – 3574,20 euro).

Žargono žodynelis

- **SoDra** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, pagrindinė už socialinę apsaugą atsakinga įstaiga;
- **Draudžiamosios pajamos** – visos asmens pajamos, nuo kurių mokamos socialinio draudimo įmokos, taip pat ligos, profesinės reabilitacijos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokos, su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų arba profesiniais susirgimais susijusios ir nedarbo išmokos.

Reikalingi dokumentai

Prašymą gauti ligos išmoką galima pateikti internetu, prašymas gali būti pildomas atėjus į SoDros teritorinį skyrių arba atsiunčiamas paštu. Forma, kurią reikia užpildyti, taip pat [pateikiama čia](#).

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

- [SoDros informacija apie ligos pašalpa](#)

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Socialinės apsaugos aprėptis: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

Paskambinę į SoDros informacijos centrą telefonu 1883 arba +370 52500883 galite sužinoti visą informaciją apie pašalpas.

Ilgalaikė globa

Ilgalaikė globa apima ilgalaikę socialinę globą (socialines paslaugas) ir ilgalaikę sveikatos priežiūrą bei visapusę priežiūrą asmenims dėl sveikatos būklės arba amžiaus, negalios arba visiško gebėjimų ar galimybių savarankiškai pasirūpinti asmeniniu ar šeimos gyvenimu praradimo.

Ilgalaikė socialinė globa apima finansinę paramą ir paslaugas dėl ligos priklausomiems ar savarankiškumo netekusiems asmenims. Šiame skyriuje pateikiama aktuali informacija apie procedūras, susijusias su parama teikiant ilgalaikę globą.

Ilgalaikė sveikatos priežiūra teikiama nepriklausomai nuo asmens amžiaus, atsižvelgiant į jo sveikatos būklę ir ligos progresavimą arba komplikacijas. Į ilgalaikę sveikatos priežiūrą įeina trys skirtingos sveikatos priežiūros paslaugos: palaikomasis gydymas ir slauga, palaikomoji slauga, ambulatorinės slaugos paslaugos namuose.

Ar tai taikoma man?

Ilgalaikė globa skirta patenkinti asmens, kuris dėl ligos ar neįgalumo priklauso nuo kitų, poreikius. Ilgalaikė sveikatos priežiūra taip pat apima paliatyviosios slaugos paslaugas (žr. žargono žodynelį).

Socialinė globa yra teikiama atsižvelgiant ne į amžių, o į savarankiškumo lygį ir į poreikį globai. Pagrindiniai gavėjai yra vyresnio amžiaus žmonės ir neįgalieji. Socialinių paslaugų poreikis yra nustatomas individualiai pagal asmens nesavarankiškumą bei galimybes savarankiškumą ugdyti teikiant atitinkamas socialines paslaugas.

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Asmenims, atsižvelgiant į jų poreikius, gali būti teikiamos ilgalaikės, trumpalaikės arba dienos socialinės globos paslaugos, socialinė priežiūra bei slauga.

Pagal patvirtintą sveikatos priežiūros sąlygų sąrašą asmenims gali būti nustatomi specialieji slaugos ar pagalbos poreikiai ir skiriama kompensacija už susijusias išlaidas.

Slaugos išlaidų kompensacija teikiama asmenims, kuriems nustatytas specialusis slaugos poreikis.

Pagalbos išlaidų kompensacija teikiama vaikams, kuriems yra sunkus arba vidutinis neįgalumas ir asmenims, kuriems nustatytas specialusis pagalbos poreikis.

Suaugusiems asmenims turi būti nustatytas specialusis priežiūros poreikis (bet ne neįgaliems vaikams).

Institucinė socialinė globa teikiama neįgaliesiems ir pagyvenusiems žmonėms, kuriems jos reikia.

Ilgalaikis medicininis gydymas, palaikomoji slauga ir slaugymas teikiami asmenims, apsidraudusiems privalomuoju sveikatos draudimu nepriklausomai nuo amžiaus, atsižvelgiant į sveikatos būklę ir specialiuosius poreikius.

Kokios mano teisės ir kaip jomis pasinaudoti?

Mokėjimas už socialines paslaugas nustatomas atsižvelgiant į asmeniui teikiamų paslaugų rūšį ir asmens galimybes mokėti.

Asmenis, kuriems reikia pagalbos, namuose aplanko socialiniai darbuotojai iš savivaldybės administracijos padalinio, planuojančio ir administruojančio socialines paslaugas.

Atsižvelgiant į jų situaciją, pagyvenę ir neįgalūs asmenys gali gauti **pagalbą į namus** (iki 10 val. per savaitę), dienos socialinę globą (nuo 3 val. per dieną iki 5 dienų per savaitę), pagalbą dienos centruose arba (nuo 2 iki 10 val. per parą iki 7 kartų per savaitę) asmens namuose arba stacionarioje globos įstaigoje (iki 6 mėnesių trumpalaikė slauga arba neribotos trukmės ilgalaikė slauga).

Slaugos išlaidų tikslinė kompensacija siekia nuo 1,9 iki 2,6 **bazinio kompensacijos dydžio**, nustatyto Vyriausybės (2023 m. ji yra nuo 279,30 euro iki 382,20 euro per mėnesį).

Priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinė kompensacija siekia 0,6 arba 1,1 bazinio kompensacijos dydžio (2023 m. ji yra atitinkamai 88,20 euro arba 161,70 euro per mėnesį), priklausomai nuo kategorijos, į kurią patenka asmuo.

Prašymus dėl socialinės globos paslaugų reikia pateikti savivaldybės socialinės paramos skyriui. Socialinių paslaugų, įskaitant ilgalaikę socialinę globą, poreikį įvertina socialiniai darbuotojai. Specialiuosius neįgaliųjų poreikius nustato Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – NDNT) arba asmens sveikatos priežiūros įstaigos, prie kurios asmuo yra prisirašęs, gydytojų konsultacinė komisija (toliau – GKK).

Priminės sveikatos priežiūros institucijos yra atsakingos už namuose teikiamų slaugos paslaugų organizavimą ir teikimą. Tik pacientai, siųsti gydytojo, gali gauti ilgalaikes sveikatos priežiūros paslaugas.

Žargono žodynis

- **Socialinė priežiūra (pagalba į namus, socialinių įgūdžių ugdymas ir palaikymas, apgyvendinimas savarankiško gyvenimo namuose)** – visuma paslaugų, kuriomis asmeniui (šeimai) teikiama kompleksinė, bet nuolatinės specialistų priežiūros nereikalaujanti pagalba.
- **Socialinė globa (dienos, ilgalaikė ir trumpalaikė)** – visuma paslaugų, kuriomis asmeniui teikiama kompleksinė, nuolatinės specialistų priežiūros reikalaujanti pagalba.
- **Paliatyvioji slauga** – asmens, sergančio nepagydoma liga, gyvenimo kokybės gerinimas ir kančios lengvinimas.

Reikalingi užpildyti arba pateikti dokumentai

- Prašymas ([forma čia](#));
- Asmens tapatybės dokumentas;
- Senatvės pensininko pažymėjimas;
- arba bendrosios praktikos gydytojo pažyma apie sveikatos būklę (iš jūsų gydytojo).

Socialiniai darbuotojai (seniūnijose arba slaugos skyriuose) padeda parengti reikalingus dokumentus. <http://www.vilnius.lt/index.php?2137359300>

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

- [Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacija](#)
- [Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacija](#)

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Socialinės apsaugos aprėptis: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

Informaciją teikia savivaldybių socialinės paramos skyriai. Daugumos savivaldybių adresus internete – [pavadinimas].lt, pvz., vilnius.lt.

Nedarbingumas

Netekto darbingumo pensijos

Šiame skyriuje pateikiama aktuali informacija apie **netekto darbingumo pensijų** skyrimą ir apskaičiavimą.

Ar tai taikoma man?

Asmuo, kurį Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nustato netekusiu ne mažiau kaip 45 proc. darbingumo.

Tačiau, norint gauti netekto darbingumo pensiją, reikia turėti tam tikrą darbo stažą, kuris priklauso nuo asmens amžiaus tuo metu, kai asmuo pripažįstamas nedarbingu. Minimalaus ir būtinojo stažo lentelė pagal amžių [pateikiama čia](#).

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Darbe galite gauti **netekto darbingumo socialinį draudimą**, jei atitinkate šias sąlygas:

- esate Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos (NDNT) prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pripažintas netekusiu ne mažiau kaip 45 proc. darbingumo;
- turite minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą netekto darbingumo pensijai.

Netekto darbingumo pensija mokama nuo tos dienos, kurią pripažintas nedarbingumas, jei turite reikalingą minimalų stažą.

Jeigu gyvenate valstybėse, kurios yra sudariusios tarptautines sutartis su Lietuva arba kuriose netaikomi Europos Sąjungos reglamentai, vis tiek turite teisę į netekto darbingumo pensiją, jeigu esate išdirbę minimalų stažą Lietuvos įmonėje arba organizacijoje.

Šalpos neįgalumo pensijos mokamos asmenims, kurie nustatyti netekusiais ne mažiau kaip 60 proc. darbingumo (45 proc. asmenims, pripažintiems visiškai arba iš dalies nedarbingais iki 24 metų amžiaus) ir kurie neturi teisės į socialinio draudimo netekto darbingumo pensiją arba kuriems ji būtų labai maža.

Kokios mano teisės ir kaip jomis pasinaudoti?

Jei buvote pripažintas netekusiu ne mažiau kaip 45 proc. darbingumo, dėl netekto darbingumo pensijos skyrimo turite kreiptis į SoDros teritorinį skyrių. Jei pripažinimo nedarbingu dieną neturėjote minimalaus stažo netekto darbingumo pensijai skirti, tai įgijęs reikiamą stažą galite kreiptis dėl šios pensijos.

Socialinio draudimo netekus darbingumo pensiją sudaro dvi dalys – bendroji ir individuali socialinio draudimo pensija nustatoma atsižvelgiant į draudimo stažo trukmę ir sumokėtas įmokas.

Šalpos neįgalumo pensijos priklauso nuo **šalpos** pensijos bazinio dydžio, nustatyto Vyriausybės, ir taikomo koeficiento, kuris, priklausomai nuo aplinkybių, skiriasi nuo 1 iki 2.25 (nuo 184 eurų per mėnesį iki 414 eurų per mėnesį).

Skaičiuojant sumą, kuri turi būti skiriama, atsižvelgiama į tokius veiksnius, kaip neįgalaus asmens amžius tuo metu, kai buvo patvirtinta jo(s) negalia ir jos sunkumas.

Šalpos pensijos skiriamos nuo teisės gauti ją įgijimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 6 mėnesius iki visų reikiamų dokumentų pateikimo SoDros teritoriniam skyriui.

Žargono žodynis

- **SoDra** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, pagrindinė socialinę apsaugą organizuojanti įstaiga.
- **NDNT** – Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos.
- **Draudžiamosios pajamos** – visos asmens pajamos, nuo kurių mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos.

Reikalingi dokumentai

Dėl netekto darbingumo pensijos skyrimo SoDros teritoriniam skyriui reikia pateikti:

- asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą; darbingumo lygio pažymą;
- dokumentus, įrodančius iki 1994 m. įgytą stažą.

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

- [NDNT informacija ir dokumentų formos](#)
- SoDra: [netekto darbingumo \(invalidumo\) pensija](#)

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Socialinės apsaugos aprėptis: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba: tel. +370 52333320; teritorinių skyrių sąrašas ir kontaktai.

SoDra, tel. 1883 arba +370 52500883

Nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokos

Šiame skyriuje pateikiama aktuali informacija apie įvairias nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokas Lietuvoje.

Ar tai taikoma man?

Darbuotojams nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įmokas moka darbdaviai. Savarankiškai dirbantys asmenys dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų gali draustis savanoriškai privačiose bendrovėse. Profesinio mokymo mokyklų studentai, asmenys, atliekantys darbinę praktiką ir tarnaujantys kariuomenėje, bei laisvės atėmimu nuteisti asmenys draudžiami valstybės lėšomis. Socialinio draudimo įmokos apskaičiuojamos atsižvelgiant į vyriausybės patvirtintą minimalų mėnesinį atlyginimą.

Sprendimus dėl teisės gauti išmoką priima Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – SoDra) teritorinis skyrius pagal asmens gyvenamąją vietą.

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Ligos dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba profesinės ligos išmoka – ligos išmoka – mokama:

- laikinai netekusiems darbingumo dėl profesinės traumos, susižalojus vykstant į darbą ar grįžtant iš darbo arba susirgus profesine liga, kur laikoma draudžiamuoju įvykiu;
- jeigu teisė į ją atsirado draudžiamuoju laikotarpiu.

Netekto darbingumo vienkartinė kompensacija mokama apdraustiems asmenims, kai jie netenka mažiau kaip 30 proc. darbingumo.

Netekto darbingumo periodinė kompensacija mokama apdraustiesiems asmenims, kai jie netenka 30 (imtinai) ar daugiau procentų darbingumo.

Vienkartinė draudimo išmoka apdraustajam mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios profesinės ligos, kuri išmokama jo šeimai (46,55 vidutinių mėnesinių darbo užmokesčių dydžio išmoka).

Periodinė draudimo išmoka apdraustajam mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios profesinės ligos, kurios išmokama apdraustojo šeimos nariams ir apskaičiuojama pagal nustatytą formulę.

Kokios mano teisės ir kaip jomis pasinaudoti?

Išmokos, kurios gali būti skiriamos, kai įvyksta nelaimingas atsitikimas darbe:

- ligos išmoka dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba profesinės ligos;
- netekto darbingumo vienkartinė kompensacija;
- netekto darbingumo periodinė kompensacija;
- apdraustajam mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios pripažintos profesinės ligos, jo šeimos nariams išmokama vienkartinė draudimo išmoka;
- apdraustajam mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios pripažintos profesinės ligos, jo šeimos nariams ar išlaikytiniams yra mokamos periodinės išmokos, kurios apskaičiuojamos pagal formulę.

Ligos išmoka yra 77,58 proc. kompensuojamo uždarbio, mokama už visą laikotarpį kiek laiko asmuo serga.

Dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo išmokų, kurios mokamos iš Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto (SoDros), reikia kreiptis su prašymu į SoDros teritorinį skyrių.

Žargono žodynelis

- **Draudžiamosios pajamos** – visos asmens pajamos, nuo kurių mokamos socialinio draudimo įmokos, taip pat ligos, profesinės reabilitacijos, motinystės, tėvystės, vaiko priežiūros išmokos, su darbu susijusių nelaimingų atsitikimų arba profesiniais susirgimais susijusios ir nedarbo išmokos;
- **SoDra** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, pagrindinė socialinę apsaugą organizuojanti įstaiga.

Reikalingi dokumentai

SoDra informacinėje sistemoje pateikiamos formos;

Jeigu būtina, privaloma pateikti papildomus dokumentus, pvz., N-1 arba N-2 formas, darbo sutartis ir kitus dokumentus, į kuriuos įtraukti nelaimingo atsitikimo darbe, profesinės ligos

arba žūtis įvykus nelaimingam atsitikimui darbe arba pavojingos profesinės ligos duomenys.

Pateiktinos paraiškos gauti kiekvienos rūšies išmoką:

- naudojantis SoDra informacine sistema;
- atvykus į vietinį SoDra padalinį;
- siunčiant paštu (pašto skyriuje).

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

- [SoDra](#): ligos išmoka dėl nelaimingo atsitikimo darbe pakeliui į darbą ar iš darbo arba profesinės ligos
- [SoDra](#): netekto darbingumo vienkartinė kompensacija
- [SoDra](#): netekto darbingumo periodinė kompensacija
- [SoDra](#): vienkartinė draudimo išmoka apdraustajam mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios profesinės ligos
- [SoDra](#): periodinės draudimo išmokos apdraustajam mirus dėl nelaimingo atsitikimo darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo arba ūmios profesinės ligos

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Socialinės apsaugos aprėptis: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

Paskambinus SoDra informacijos centrui 1883 arba +370 52500883, galite sužinoti viską apie išmokas.

Pensija našliams

Senatvės pensija

Senatvės pensija mokama visiems, mokėjusiems socialinio draudimo įmokas tam tikrą laiką ar apdraustiems kitu būdu. Šiame skyriuje pateikiama aktuali informacija apie Lietuvoje galiojančią dvipakopę pensijų sistemą.

Ar tai taikoma man?

Pensijų sistema Lietuvoje susideda iš dviejų ramsčių, kuriose pensija kaupiama skirtingai.

I pakopa (ramstis) – tai valstybinio socialinio draudimo sistema, kai asmenys yra draudžiami arba patys draudžiasi socialiniu pensijų draudimu.

II pakopa (ramstis) – 2019 m. įvesti nauji finansavimo šaltiniai: asmeninės įmokos (3 proc. asmens bruto darbo užmokesčio) ir valstybės įmoka (1,5 proc. valstybės vidutinio darbo užmokesčio). Socialinio draudimo įmokų pervedimai į II pakopos (ramsčio) fondų nebegalimi.

Pradėjus kaupti pensijų fonduose, negalima pasitraukti iš šios pakopos anksčiau, nei sukaks pensinis amžius.

III pakopa (ramstis) – tai savanoriškas kaupimas pensijų fonduose ar dalyvavimas gyvybės draudime. Dalyvauti gali kiekvienas, įskaitant ir tuos, kurie nemoka įmokų SoDrai ir nedalyvauja I ir II pakopose.

Šalpos pensijos mokamos asmenims, kurie neturi teisės į socialinio draudimo senatvės pensijas arba kuriems tokios pensijos būtų labai mažos.

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Teisę gauti senatvės pensiją iš SoDros įgyja šie asmenys:

- sukakę nustatytą senatvės pensijos amžių. Senatvės pensijos amžius yra kasmet didinamas iki pasieks 65 metus. Sužinoti senatvės pensijos amžių galima skaičiuoklėje;
- turintys bent minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo stažą – 15 metų.

Investiciniame pensijų kaupimo modelyje (II pakopoje) dalyvaujantys asmenys įgyja teisę gauti pensiją, sukakę nustatytą pensinį amžių, arba jei jiems yra paskiriama išankstinė senatvės pensija.

Toliau nurodyti asmenys turi teisę gauti šalpos pensiją:

- tie, kurie pasiekė pensinį amžių. Pensinis amžius šiuo metu kasmet didinamas iki 65 metų;
- tie, kurie neturi teisės į socialinio draudimo senatvės pensijas arba kuriems tokios pensijos būtų labai mažos.

Kokios mano teisės ir kaip jomis pasinaudoti?

Teisei į senatvės pensiją privalomas minimalus socialinio draudimo stažas – 15 metų. 2023 m. viso dydžio senatvės pensija mokama asmenims, kurie yra įgiję 33 metų stažą.

Kreiptis dėl senatvės pensijos gavimo į SoDros teritorinį skyrių galima prieš tris mėnesius iki senatvės pensijos amžiaus sukakties arba bet kuriuo vėlesniu metu.

Tiems, kurie dalyvavo pensijų kaupime, dėl sukauptos išmokos reikia kreiptis į kaupimo bendrovę, kuri nustatys, ar jums privaloma įsigyti anuitetą (žr. žargono žodynėlį), ar galite gauti visą sukauptą išmoką kaip vienkartinę išmoką ar periodinėmis išmokomis.

Šalpos senatvės pensijos priklauso nuo bazinio šalpos pensijos dydžio, nustatyto Vyriausybės, ir koeficiento, kuris yra 1 (184 eurai).

Šalpos pensijos mokamos nuo teisės gauti ją įgijimo dienos, tačiau ne daugiau kaip už 6 mėnesius iki visų reikiamų dokumentų pateikimo SoDros teritoriniam skyriui.

Žargono žodynelis

- **SoDra** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, pagrindinė socialinę apsaugą organizuojanti įstaiga;
- **Draudžiamosios pajamos** – visos asmens pajamos, nuo kurių mokamos valstybinio socialinio draudimo įmokos;
- **Pensijos anuitetas** – pensijų programos dalyviui iki gyvos galvos mokama periodinė pensinė išmoka, kurios išmokėjimo visa rizika tenka išmokų mokėtojui – draudimo bendrovei, vykdančiai gyvybės draudimą.

Reikalingi dokumentai

- Asmens tapatybę įrodantis dokumentas.
- Dokumentai, įrodantys įgytą stažą iki 1994 m.

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

- [Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacija](#)
- [Pensijų skaičiuoklė](#)

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Gyvenimas užsienyje, išėjus į pensiją: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

SoDra, tel. 1883 arba +370 52500883

Lietuvos banko Priežiūros tarnyba tel. +370 52680501, el. paštas: pt@lb.lt.

Našlių ir našlaičių pensija

Šiame skyriuje pateikiama aktuali informacija apie našlių ir našlaičių pensijos skyrimo ir mokėjimo sąlygas.

Ar tai taikoma man?

Našlių pensija – tai socialinio draudimo išmoka mokama mirusio, drausto socialiniu pensijų draudimu, asmens sutuoktiniui (-ei).

Našlaičių pensija – tai socialinio draudimo išmoka, mokama mirusio asmens, drausto socialiniu pensijų draudimu, vaikams ir įvaikiams. Šios pensijos našliams ir našlaičiams mokamos, jei miręs asmuo turėjo teisę gauti ar gavo senatvės ar netekto darbingumo pensiją (žr. atitinkamus šio vadovo skyrius).

Našliams / našlėms galima mokėti kartu su kitomis socialinio draudimo pensijomis. Jei asmuo gali gauti ir našlių, ir našlaičių pensiją tuo pat metu, mokama didesnioji iš jų arba ta, kurią asmuo pasirinko.

Šalpos našlaičių pensijos mokamos tiems, kurie neturi teisės į socialinio draudimo našlaičių pensijas.

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Mirusiojo sutuoktiniui bei jo vaikams (įskaitant įvaikius) našlių ir našlaičių pensija mokama, jei mirties (ar pripažinimo nežinia kur esančiu) dieną susijęs asmuo:

- turėjo teisę į netekto darbingumo arba senatvės pensiją;
- buvo įgijęs minimalų valstybinio socialinio pensijų draudimo ar jam prilyginamą stažą, dirbdamas Lietuvoje, ES ar Europos ekonominės erdvės valstybėse (minimalaus stažo reikalavimas netaikomas, jei asmuo gavo netekto darbingumo pensiją, buvo politinis kalinys ar tremtinys).

Našlių pensiją gali gauti tokio mirusio asmens sutuoktinis (-ė):

- sulaukęs (-usi) pensinio amžiaus, nepriklausomai nuo amžiaus sutuoktinio (-ės) mirties dieną;
- kuris buvo neįgalus (-i) sutuoktinio (-ės) mirties momentu (ar tapo neįgaliu 5 metų laikotarpiu po sutuoktinio (-ės) mirties. Penkių metų termino reikalavimas netaikomas, jeigu sutuoktinis (-ė) globojo mirusiojo neįgalų vaiką, kuomet jam/jai buvo pripažintas neįgalumas;
- jei su mirusiu sutuoktiniu neturėjo vaikų – santuokoje pragyvenęs (-usi) bent vienerius metus;
- kol nesusituokia dar kartą.

Našlaičių pensiją arba šalpos našlaičių pensiją gali gauti mirusio asmens vaikai arba įvaikiai:

- kurių amžius yra iki 18 metų;
- kurių amžius 18–24 metų, besimokantys švietimo įstaigose pagal bendrojo ugdymo ar formaliojo profesinio ugdymo programas ir nuolatinį studijų programų studentai;
- asmenys pripažinti nedarbingais iki 24 metų ar nuo 24 iki 26 dėl ligos ar traumos, atsiradusios iki jiems sukako 24 metai, padarinių;
- be amžiaus limitų nedarbingiems vaikams (jei nedarbingumas nustatytas iki 24 metų, išmoka mokama iki kol pripažįstami darbingais (ar iš dalies darbingais) arba visą gyvenimą nuolatinės negalios atveju).

Kokios mano teisės ir kaip jomis pasinaudoti?

Našlių pensija skiriama našlių pensijos bazinio dydžio. Nuo 2023 m. sausio 1 d. tai lygu 34,89 euro.

Mėnesinė našlaičių pensija lygi 50 proc. viso apskaičiuoto netekto darbingumo (invalidumo) ar senatvės pensijos bendrosios ir individualiosios dalių, kurios tenka ar būtų tekusios mirusiajam, dydžio. Suma apskaičiuojama pagal netekto darbingumo socialinio draudimo pensiją netekus 65 proc. ar daugiau darbingumo arba pagal senatvės pensiją. Jei pensija suteikiama daugiau nei vienam palikuoniui, išmokėtina suma dalijama po lygiai. Jei vaikas prarado abu tėvus, pensija mokama už kiekvieną mirusį tėvą.

Šalpos našlaičių pensijos dydis siekia 0,5 šalpos pensijos bazinio dydžio (92 eurai) kiekvienam vaikui. Kai teisę gauti šią pensiją turi 4 ar daugiau mirusiojo vaikų (įvaikių), šalpos našlaičių pensija siekia 1,5 bazinės šalpos pensijos (276 eurai), padalijamos jiems po lygiai.

Žargono žodynis

SoDra – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, pagrindinė socialinę apsaugą organizuojanti įstaiga.

Reikalingi dokumentai

- Našlės (-io), našlaičio asmens tapatybę patvirtinantys dokumentai;
- Mirties liudijimas;
- Mokymo įstaigos pažymėjimas besimokančiam 18–24 metų našlaičiui, o jei reikia – Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos išduota Darbingumo lygio pažyma;
- Jei miręs asmuo negavo socialinio draudimo pensijos, papildomai reikia pateikti toliau nurodytus dokumentus, nurodančius įgytą stažą ir tam tikrais atvejais draudžiamąsias pajamas.

Prašymą skirti našlių ar našlaičių pensiją, našlaičių šalpos pensiją reikia pateikti SoDros teritoriniam skyriui.

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

- [Socialines išmokas reglamentuojantys įstatymai](#)

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Išmokos mirties atveju: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

SoDra: 1883 arba +370 52500883

Dauguma vietos valdžios institucijų turi internetinį adresą – [pavadinimas].lt (pvz.: vilnius.lt).

Socialinė parama

Piniginė socialinė parama nepasiturintiems gyventojams

Piniginė socialinė parama mokama tiems, kurių pajamos nesiekia valstybės nustatyto lygio. Šiame skyriuje pateikiama aktuali informacija apie tokios paramos rūšis ir skyrimo tvarką.

Ar tai taikoma man?

Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymas, priimtas 2011 m. gruodžio 1 d. (Nr. XI-1772).

Piniginę socialinę paramą sudaro **socialinė pašalpa** ir **šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos**. Abi išmokos paremtos buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimu ir priklauso nuo šeimos gaunamų pajamų ir turimo turto (iki 2024 m. balandžio 30 d. į turimą turtą nebus atsižvelgiama).

Nepasiturintys asmenys turi teisę į socialinę pašalpą, garantuojančią minimalias lėšas pagrindiniams fiziologiniams poreikiams (išlaidoms maistui, drabužiams) tenkinti, ir šildymo išlaidų, išlaidų karštam bei geriamajam vandeniui kompensaciją, skirtą būsto išlaikymo išlaidoms iš dalies padengti.

Nepasiturintys asmenys gali gauti socialinę pašalpą, jei bus rasta objektyvių priežasčių, dėl kurių jie negali užsidirbti tiek lėšų, kad pakaktų pragyventi, ir yra išnaudoję visas kitų pajamų gavimo galimybes. Sprendžiant, ar jie turi teisę gauti pašalpą, įvertinamos gaunamos pajamos ir turimas turtas.

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Piniginė socialinė parama skiriama tiems, kurių gyvenamoji vieta oficialiai registruota Lietuvoje, įskaitant:

- Lietuvos piliečius;
- užsienio šalių piliečius, turinčius ilgalaikio gyvenimo Europos Sąjungoje leidimą;
- Europos Sąjungos arba Europos laisvosios prekybos asociacijos Europos ekonominėje erdvėje valstybės narės piliečius arba jų šeimos narius, kurie turi teisę gyventi Lietuvoje;
- užsieniečiams, kuriems suteiktas prieglobstis arba laikinoji apsauga.
- Australijos, Japonijos, Jungtinės Karalystės, Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados, Naujosios Zelandijos arba Pietų Korėjos piliečiams, kuriems suteikti laikinoji gyvenimo Lietuvoje leidimai ir jie gyvena ne trumpiau kaip trys mėnesiai Lietuvoje. Šis reikalavimas nėra taikomas, jeigu esate vienas iš pirmiau išvardytų šalių pilietis ir dirbate Lietuvoje (kaip samdomasis darbuotojas arba savarankiškai dirbantis).

Socialinė pašalpa mokama šeimos ūkiui, jeigu mėnesinės pajamos yra mažesnės nei valstybės remiamų pajamų (toliau – VRP) 1.1 lygis (t. y. 172,70 euro asmeniui per mėnesį).

Mažiausias pajamų lygis nustatomas atsižvelgiant į apibrėžtą prekių krepšelį, o mokamos paramos suma apskaičiuojama kiekvienam nariui paskiriant nacionalinę sumą. Nuo 2020 m. sausio 1 d. socialinė išmoka buvo padidinta ir diferencijuota atsižvelgiant į mokėjimo trukmę:

Socialinės išmokos dydis vienam namų ūkio asmeniui:

- ne ilgiau kaip 6 mėnesius: skirtumas tarp 1,4 VRP (219,80 euro) asmeniui per mėnesį ir asmens vidutinių gaunamų pajamų;
- ne ilgiau kaip 6–12 mėnesių: skirtumas tarp 1,2 VRP (188,40 euro) asmeniui per mėnesį ir asmens vidutinių gaunamųjų pajamų;
- ilgiau kaip 12 mėnesių: skirtumas tarp 1,1 VPR (172,70 euro) asmeniui per mėnesį ir asmens vidutinių gaunamųjų pajamų.

Socialinės išmokos dydis dviems arba daugiau kartu gyvenantiems asmenims:

- skirtumas tarp 1,1 VRP (172,70 euro) asmeniui per mėnesį ir pirmojo šeimos nario vidutinių gaunamų pajamų;
- skirtumas tarp 90 proc. 1,1 VRP (172,70 euro) asmeniui per mėnesį ir antrojo šeimos nario vidutinių gaunamų pajamų;
- skirtumas tarp 70 proc. 1,1 VRP (172,70 euro) asmeniui per mėnesį ir trečiojo šeimos nario bet kurio papildomo šeimos nario vidutinių gaunamų pajamų.

Jei socialinę pašalpą gaunantys asmenys prieš įsidarbindami bent 6 mėnesius buvo užregistruoti užimtumo tarnyboje arba kitos valstybės narės nacionalinėje įdarbinimo tarnyboje ir per šį laikotarpį nedirbo arba dirbo mažiau, nei teisiškai apibrėžta, arba jei jie atlieka viešuosius darbus, papildomai jie turi teisę į socialinę pašalpą po to, kai įsidarbina, jei jų pajamos nėra mažesnės už minimalų mėnesinį arba valandinį darbo užmokestį ir nėra daugiau nei du kartus didesnės už minimalų darbo užmokestį.

Socialinė išmoka dirbantiems, kai jie įsidarbina, buvo padidinta ir diferencijuota atsižvelgiant į darbo laikotarpio trukmę:

- 1–3 mėnesius: suma yra lygi 100 proc. vidutinės socialinės išmokos sumos, išmokėtos per paskutinius 6 mėnesius iki įsidarbinimo;
- 4–6 mėnesius: suma yra lygi 80 proc. vidutinės socialinės išmokos sumos, išmokėtos per paskutinius 6 mėnesius iki įsidarbinimo;
- suma yra lygi 50 proc. vidutinės socialinės išmokos sumos, išmokėtos per paskutinius 6 mėnesius iki įsidarbinimo.

Jeigu pradėję dirbti žmonės gyvena kartu (arba vienišas gyvenantis asmuo) vis dar išlaiko teisę gauti socialinę išmoką, jie vienu metu gali gauti socialinę išmoką ir dirbančiojo socialinę išmoką.

Socialinė pašalpa sumažinama darbingo amžiaus asmenims, kurie nedirba, nors gali dirbti:

- 20 proc., jei socialinė pašalpa mokama nuo 12 iki 24 mėnesių;
- 30 proc., jei ji mokama nuo 24 iki 36 mėnesių;
- 40 proc., jei ji mokama nuo 36 iki 48 mėnesių;
- 50 proc., jei ji mokama nuo 48 iki 60 mėnesių.

Jei socialinė pašalpa skiriama ilgiau nei 60 mėnesių, ji teikiama ne pinigine išraiška.

Toliau nurodyti mažinimo atvejai netaikomi, jei socialinė pašalpa mokama vaikams, įskaitant suaugusiuosius, besimokančius švietimo įstaigose socialinės pašalpos mokėjimo laikotarpiu, jei užimtumo tarnyba arba kitos valstybės narės nacionalinė įdarbinimo tarnyba nesugebėjo pasiūlyti darbo arba galimybės dalyvauti aktyviose darbo rinkos politikos priemonėse arba jei asmenys dalyvavo socialiai naudingoje savivaldybių organizuojamoje veikloje.

Nepasiturintiems asmenims gali būti teikiamos **kompensacijos šildymui, geriamajam ir karštam vandeniui**. Jos pagrįstos buities ir gyvenimo sąlygų patikrinimu, kai atsižvelgiama į šeimos gaunamas pajamas ir turimą turtą.

Susiję asmenys turėtų mokėti:

- standartinio dydžio būsto šildymas: ne daugiau kaip 10 proc. skirtumo tarp šeimos (bendrai gyvenantys asmenys) pajamų ir 2 VRP (314 eurų) ir 10 proc. skirtumo tarp vienišo asmens pajamų ir 3 VRP (471 euras);
- bazinis standartinis karštas vanduo: ne daugiau kaip 5 proc. šeimos (bendrai gyvenantys žmonės) arba vienišo asmens pajamų;
- bazinis standartinis geriamasis vanduo: 2 proc. šeimos (bendrai gyvenantys žmonės) arba vienišo gyventojų pajamų.

Teisę į šią kompensaciją turinčios šeimos arba vieniši gyventojai, turintys butus daugiabučiuose namuose, turi teisę gauti paramą, susijusią su paskolos, imamos pastato renovacijai finansuoti, išlaidomis.

Nuo 2022 m. rugsėjo 30 d. iki 2024 m. balandžio 30 d. ir per šildymo sezoną sudarytos palankesnės sąlygos gauti kompensacijas, įskaitant kompensacijas už būsto šildymo išlaidas, t. y. kompensacijų mokėjimo trukmė pratęsta iki viso šildymo sezono, jeigu prašymas skirti kompensacijas pateikiamas likus mėnesiui iki šildymo sezono pradžios arba per šildymo sezoną.

Kokios mano teisės ir kaip jomis pasinaudoti?

Nepasiturintiems gyventojams reikia kreiptis į asmens deklaruotos gyvenamosios vietos savivaldybės administraciją arba savivaldybės, kurios teritorijoje nuomojamas būstas, administraciją, o jei asmuo gyvenamosios vietos neturi, – į savivaldybės, kurios teritorijoje jis gyvena, administraciją, užpildant nurodytos formos prašymą ir pateikiant atitinkamus dokumentus. Piniginę socialinę paramą (socialinę pašalpą ir kompensaciją) teikia gyvenamosios vietos savivaldybė.

Piniginei socialinei paramai gauti pareiškėjas turi užpildyti paraiškos formą ir pridėti reikalaujamus dokumentus apie pajamas ir šeimos turimą turtą, nebent savivaldybė gauna duomenis iš valstybės ir departamentų registrų ir valstybinių informacinių sistemų.

Sprendimas dėl socialinės išmokos skyrimo ir (arba) kompensacijos poreikio skaičiavimo ir skyrimo turi būti priimtas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo paraiškos ir visų reikiamų dokumentų gavimo dienos.

Socialinė išmoka skiriama trijų mėnesių laikotarpiui. Ji gali būti atnaujinama (atnaujinimų kiekis neribojamas), jei nepasikeitė aplinkybės.

Kompensacija skiriama trijų mėnesių laikotarpiui nuo teisės į ją gavimo datos. Kompensacija gali būti skiriama atgaline data iki dviejų mėnesių prieš pateikiant paraišką.

Piniginė socialinė pašalpa (socialinė išmoka ir kompensacija) gali būti skiriama trumpesniai nei trijų mėnesių laikotarpiui.

Žargono žodynelis

- **Vienas gyvenantis asmuo** – vienas gyvenantis vyresnis kaip 18 metų arba nepilnametis asmuo, kuris yra pripažintas veiksniu ir nėra susituokęs arba jei susituokęs gyvena atskirai ir neturi su juo gyvenančių vaikų (įvaikintų vaikų).

Reikalingi dokumentai

Prašymų [formos čia](#) (pasirinkite tinkamą)

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

- [Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacija apie socialines pašalpas](#)
- [Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacija apie socialinę paramą šeimoms ir vaikams](#)

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Socialinės apsaugos aprėptis: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

Informaciją teikia savivaldybių socialinės paramos skyriai. Daugumos savivaldybių adresus internete – [pavadinimas].lt, pvz., vilnius.lt.

Nedarbas

Nedarbo draudimo išmoka

Šiame skyriuje pateikiama aktuali informacija apie nedarbo draudimo išmoką, jos skyrimo tvarką ir tinkamumo ją gauti reikalavimus.

Ar tai taikoma man?

Nedarbo draudimas yra privalomas visiems darbuotojams. Išmokos yra susietos su pajamomis, gautomis prieš tampant bedarbiu ir su Vyriausybės patvirtintomis minimaliu mėnesiniu darbo užmokesčiu.

Kad gautumėte **nedarbo išmoką**, per paskutinius 30 mėnesių iki registravimosi užimtumo tarnyboje turite būti bent 12 mėnesių buvę drausti.

Jei už jus buvo mokamos draudimo įmokos, bet nebuvo mokama reikiamam draudimo stažui įgyti (jeigu, pvz., baigėte privalomą karinę tarnybą), jums gali būti padaryta išimtis. Nedarbo išmoka mokama po aštuonių dienų po to, kai jums suteikiamas bedarbio statusas. Jei buvote atleistas dėl savo kaltės, laukimo laikotarpis trunka 3 mėnesius.

Nedarbo draudimo išmoka jums nebebus mokama nuo tada, kai susirasite darbą ar tapsite savarankiškai dirbančiu asmeniu.

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Turite nedarbo draudimą, jeigu:

- dirbate pagal darbo arba autorinę sutartį, įskaitant postus, į kuriuos buvote išrinkti, arba esate politikas ar valstybės pareigūnas ir gaunate darbo užmokestį pagal specialius įstatymus;
- tarnaujate Nacionalinės gynybos sistemos profesinėje karo tarnyboje, esate karys savanoris, tarnaujate kitoje aktyvioje tarnyboje arba esate atsargos karys, išskviestas treniruotis, mokytis arba atlikti tarnybines užduotis;
- tarnaujate Lietuvos kariuomenėje, pradinėje privalomojoje karo tarnyboje arba kitoje tarnyboje;
- nedirbate, nes prižiūrite 1–3 metų vaiką;
- esate vienas iš neįgaliojo tėvų (arba tėvių) arba neįgaliojo globėjas (slaugytojas), kuris juo nuolat rūpinasi namuose;
- esate komandiriuoto valstybės tarnautojo arba profesinės karo tarnybos tarnautojo sutuoktinis ir kartu gyvenate užsienyje;
- esate vidaus tarnybos pareigūnas;
- esate individualios įmonės savininkas, mažos partnerystės narys arba partnerystės narys ir gaunate pajamų.

Norint gauti nedarbo draudimo išmoką, reikia įvykdyti žemiau išvardintas sąlygas:

- būti bedarbiu;
- būti darbingo amžiaus;
- nebūti įtrauktas į bendrąją lavinimo programą, išskyrus asmenis, kurie studijuoja pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio išsilavinimo programas;
- pateikti įrodymus apie reikalingą minimalų draudimo laikotarpį;
- užsiregistruoti užimtumo tarnyboje;
- aktyviai ieškoti darbo, būti pasirengusiam priimti siūlomas darbo vietas ir aktyviai dalyvauti vykdomose darbo rinkos politikos priemonėse (žr. žargono žodyną toliau);
- negauti ligos ar motinystės (tėvystės) pašalpų ar kitų socialinio draudimo išmokų.

Nedarbo draudimo išmokos negausite, jeigu:

- studijuojate pagal bendrojo ugdymo programą (išskyrus asmenis, kurie studijuoja pagal suaugusiųjų pradinio, pagrindinio, vidurinio išsilavinimo programą);
- pasiekėte įstatymuose numatytą senatvės pensijos amžių arba esate pripažintas nedarbingu;
- be pateisinamos priežasties neatvykote į susitikimą užimtumo tarnyboje priimti pasiūlymo dirbti arba dalyvauti jums sudarytame užimtumo plane arba nustojote dalyvauti aktyviose darbo rinkos politikos priemonėse įtrauktose į individualų užimtumo veiklos planą ar užimtumo didinimo programas arba naudotis tokiame plane numatytais darbo rinkos paslaugomis;
- be pateisinamos priežasties atsisakėte priimti individualų užimtumo veiklos planą arba dalyvauti tokiame plane numatytose aktyviose darbo rinkos priemonėse, arba antrą kartą per 12 mėnesių atsisakėte tinkamo darbo arba be pateisinamos priežasties nustojote dalyvauti paramos mokymuisi priemonėse arba remiamojo įdarbinimo priemonėse be pateisinamos priežasties;
- be pateisinamos priežasties nieiškote darbo ir nevykdėte žemės ūkio ir miškininkystės paslaugų teikimo veiklos, patvirtintos kvitu, ir (arba) antrą kartą per 6 mėnesius po pirmojo pranešimo pažeidėte pranešimo apie individualią darbo paiešką tvarką;
- gavote neteisėtų pajamų;
- baigėsi jūsų leidimas gyventi Lietuvoje kaip bedarbiui;
- jums nustatytos nuobaudos arba sankcijos teismo sprendimu, įsakymu arba nutarimu;
- emigravote iš Lietuvos;
- užpildėte prašymą atšaukti registraciją užimtumo tarnyboje;
- užimtumo tarnyba pripažino jus asmeniu, pasirengusiu darbo rinkai.

Sankcijų išvengsite, jei nurodysite pagrįstas pirmiau išvardytų atvejų priežastis (liga, nelaimingas atsitikimas, vieno iš tėvų, vaiko ar sutuoktinio mirtis ir pan.).

Nedarbo draudimo išmokos mokėjimo trukmė – 9 mėnesiai.

Jei jums iki senatvės pensijos amžiaus yra likę ne daugiau kaip 5 metai, išmokos mokėjimo trukmei artėjant prie pabaigos išmokos mokėjimą galėsite pratęsti 2 mėnesiams, jeigu negaunate išankstinės senatvės pensijos.

Jei jau turite 30 metų draudimo stažą ir per ateinančius 5 metus jums bus paskirta senatvės pensija, galite kreiptis dėl išankstinės pensijos skyrimo.

Kokios mano teisės ir kaip jomis pasinaudoti?

Nedarbo draudimo išmoka apskaičiuojama kaip pastovios ir kintamos dalių suma. Pastovi dalis yra lygi 23,27 proc. minimalaus atlyginimo ir dabar yra 195,47 euro.

Kintama išmokos dalis yra 38,79 proc. vidutinių bedarbio mėnesinių draudžiamųjų pajamų už pirmuosius 3 mėnesius; 31,03 proc. už kitus 3 mėnesius ir 23,27 proc. už vėlesnius 3 mėnesius. Bedarbio vidutinės mėnesio draudžiamosios pajamos apskaičiuojamos atsižvelgiant į kiekvieno mėnesio sumą paskutinius 30 mėnesių pradedant dviem mėnesiais iki bedarbio statuso įgijimo dienos.

Bedarbio išmoka negali būti mažesnė nei 30 proc. minimalaus mėnesinio darbo užmokesčio ir negali viršyti 58,18 proc. vidutinio nacionalinio darbo užmokesčio.

Užimtumo tarnyboje arba SoDros tarnyboje reikia pateikti prašymą dėl išmokos skyrimo.

Žargono žodynelis

- **Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės** apima **paramą mokymuisi** (profesinį mokymą, įdarbinimo pagal pameistrio įdarbinimo sutartis, stažuotes (profesinę praktiką), neformaliojo mokymosi ir savišvietos būdu įgytos kompetencijos pripažinimą, neformalusis suaugusiųjų švietimas, aukštos pridėtinės vertės kvalifikacijų ir kompetencijų įgijimą)
- **Remiamas įdarbinimas** (įdarbinimas subsidijuojant, subsidija darbo asistento įsigijimo išlaidoms padengti)
- **Parama darbo vietoms steigti** arba pritaikyti (subsidijavimas darbo vietų kūrimui ir (arba) pritaikymui, vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimas, parama verslo kūrimui).
- **Parama judumui** Užimtumo tarnyba – pagrindinė įdarbinimo, perkvalifikavimo ir aktyvios darbo rinkos politikos priemonių politikos institucija.
- **SoDra** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, pagrindinė socialinę apsaugą organizuojanti įstaiga.
- **Minimalus reikalaujamas draudimo laikotarpis** – laikotarpis, per kurį reikia mokėti draudimo įmokas, siekiant gauti nedarbo draudimo išmoką 12 mėnesių per praėjusius 30 mėnesių iki bedarbio statuso suteikimo, tačiau taikomos pirmiau nurodytos išimtys.

Reikalingi dokumentai

Galima užsiregistruoti, atvykus į SoDros teritorinį skyrių ar užimtumo tarnybą arba [internetu](#).

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

- Užimtumo tarnyba: informacija apie nedarbo išmoką
- [SoDra](#): nedarbo socialinio draudimo išmokos mokėjimas;

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Nedarbas ir pašalpos: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

Lietuvos užimtumo tarnyba: +370 70055166.

Regioniniai užimtumo tarnybos skyriai

Anksčiau turėto socialinio draudimo užsienyje perkėlimas

Anksčiau turėto socialinio draudimo užsienyje perkėlimas

Čia pateikiama informacija apie socialinio draudimo laikotarpį, už kuriuos įmokos sumokėtos kitoje valstybėje narėje, sumavimą ir įgytą socialinės apsaugos teisių išsaugojimą.

Socialinis draudimas ir ES reglamentai

Jei ketinate dirbti kitoje ES valstybėje narėje ar kitoje šalyje, kuriose galioja atitinkami ES reglamentai (Europos ekonominėje erdvėje, Šveicarijoje ir Jungtinėje Karalystėje*), Reglamentas numato vienodą požiūrį į apdraustuosius.

Kiekviena valstybė narė turi savo teisės aktus, kurie nustato socialinio draudimo išmokų mokėjimo tvarką, dydį ir kiek laiko jos mokamos. Tačiau socialinės apsaugos sistemos ES yra koordinuojamos. Pagrindiniai socialinės apsaugos sistemų koordinavimo principai:

- draudžiama diskriminacija dėl pilietybės;
- asmeniui socialinio draudimo išmoka mokama tik vienoje valstybėje narėje ir jis moka socialinio draudimo įmokas tik vienoje valstybėje narėje (net jei dirba dviejose ar daugiau valstybių narių) pagal joje galiojančią sistemą. Įmokėtos socialinio draudimo įmokos negali būti anuliuotos, sustabdytos ar sumažintos, asmeniui persikėlus į kitą valstybę narę;
- draudimo laikotarpiai, įgyti skirtingose valstybėse narėse, yra sumuojami. Jei asmuo grįžta gyventi į Lietuvą ir čia pateikia prašymą dėl socialinės apsaugos išmokos skyrimo, nustatant jo teisę į šią išmoką bus atsižvelgiama į kitoje valstybėje narėje įgytus socialinio draudimo laikotarpius;
- išmokas galima eksportuoti.

Kokius dokumentus reikia pateikti, žiūrėkite toliau šiame puslapyje.

Pensija skaičiuojama kiekvienoje valstybėje atskirai, atsižvelgiant į tai, kiek laiko asmuo dirbo ir mokėjo įmokas valstybėje narėje.

* Kiekvienas atvejis turi būti vertinamas atskirai, siekiant nustatyti, ar asmeniui taikomas Susitarimo dėl išstojimo 30 straipsnis, todėl taikomi ES koordinavimo reglamentai, ar jie patenka į Susitarimo dėl išstojimo 32 straipsnyje aprašytą situacijų sritį ir (arba) jiems taikomi vidaus teisės aktai ir Protokolas dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo, pridėtas prie Prekybos ir bendradarbiavimo susitarimo.

Kurioms išmokoms tai taikoma?

Atitinkami reglamentai yra taikomi šioms socialinės apsaugos sritims:

- nedarbo išmokoms;
- ligos, motinystės ir lygiavertėms tėvystės išmokoms;
- invalidumo išmokoms;
- ilgalaikės priežiūros išmokoms;
- senatvės išmokoms ir maitintojo netekimo išmokoms;
- išmokoms dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų;
- išmokoms mirties atveju;
- išmokoms šeimai.

Ką reikia padaryti?

Kad galėtumėte pasinaudoti savo teisėmis ir galėtumėte gauti išmokas, privalote pateikti reikalaujamas dokumentų formas (žr. toliau „Reikalingi dokumentai“).

Taip pat reikia būti pasiruošus pateikti savo darbdavio (-ių) kitoje valstybėje narėje duomenis, datas, nuo kada iki kada ten dirbote ir buvote drausti, ir savo socialinio draudimo numerį (-us).

Išmokas šeimai paprastai moka ta valstybė narė, kurioje vaiko tėvai dirba ir kurioje gyvena vaikas. Jei šeimos nariai dirba ir gyvena skirtingose valstybėse narėse, atitinkamos valstybių nacionalinės institucijos atsižvelgs į jūsų šeimos padėtį ir nustatys, kuri valstybė atsakinga už išmokų mokėjimą.

Jei valstybė narė X yra atsakinga už jūsų išmokas šeimai, bet valstybėje narėje Y jūs dirbate arba gaunate pensiją, ir valstybėje narėje Y išmokos šeimai yra didesnės nei X, ši valstybė narė jums apmokės išmokų skirtumą.

Jei esate komandiruotas į užsienį ir tebesate apdraustas savo valstybėje narėje, jūsų valstybė narė išlieka atsakinga už išmokų šeimai mokėjimą.

Našlio ar **našlaičio** pensija skiriama priklausomai nuo to, kur miręs asmuo turėjo socialinį draudimą ir (arba) gaudavo pensiją.

Parama mirties atveju gali būti dviejų rūšių:

- 8 BSI (392 eurų) dydžio vienkartinė laidojimo pašalpa.
- užsienyje mirusių Lietuvos piliečių palaikų repatriacijos pašalpa. Ji yra lygi faktinėms palaikų pervežimo Lietuvoje išlaidoms, tačiau jos viršutinė riba yra 54 BSI (2646 eurai). Asmuo turi teisę į repatriacijos pašalpą, jeigu vidutinės pajamos vienam asmeniui arba kiekvienam asmeniui, gyvenančiam tame pačiame namų ūkyje, per mėnesį yra mažesnės kaip 3 VRP (471 euras).

Žargono žodynis

- **Europos ekonominė erdvė:** Islandija, Lichtenšteinas ir Norvegija.
- **Valstybės narės:** ES valstybės, Europos ekonominės erdvės šalys, Šveicarija ir Jungtinė Karalystė.

Reikalingi dokumentai

Daugiau informacijos – tinklalapyje „[Jūsų Europa](#)“:

- A1 (anksčiau – E 101, E 103): komandiruotam arba vienu metu keliose valstybėse dirbančiam asmeniui išduodamas dokumentas, patvirtinantis, kad jis moka socialinio draudimo įmokas kitoje valstybėje narėje. Lietuvoje tokį dokumentą išduoda SoDra Vilniaus skyrius;
- S1 (anksčiau – E 106, E 109 ir E 121): dokumentas dėl teisės į sveikatos priežiūrą. Naudinga dirbti į užsienį važinėjantiems darbuotojams, pensininkams, valstybės tarnautojams ir jų išlaikomiems asmenims. Išduoda sveikatos draudimo įstaiga (Lietuvoje – teritorinės ligonių kasos);
- U1 (anksčiau – E 301): dokumentas, patvirtinantis, į kuriuos laikotarpius atsižvelgti, apskaičiuojant nedarbo išmoką. Išduoda valstybės, kurioje buvo paskutinė asmens darbovietė, teritorinė darbo birža arba kompetentinga socialinio draudimo įstaiga. Lietuvoje šį dokumentą išduoda SoDra. SoDra taip pat išduoda pažymą U2 (anksčiau – E 303) – leidimą ieškant darbo kitoje valstybėje narėje toliau gauti nedarbo išmoką;
- U3 paaiškina aplinkybes, kurios gali turėti įtakos teisei gauti nedarbo išmokas. Išduoda valstybės užimtumo tarnyba (teritorinė darbo birža). Lietuvoje šį dokumentą išduoda Užimtumo tarnyba;
- DA1 (anksčiau – E 123): dokumentas, patvirtinantis teisę gauti sveikatos priežiūros paslaugas kitoje ES valstybėje narėje nelaimingų atsitikimų darbe arba profesinių ligų atveju. Išduoda sveikatos draudimo įstaiga (Lietuvoje – teritorinės ligonių kasos);

- P1: įstaigų, kurioms asmuo pateikė senatvės, maitintojo netekimo ar invalidumo pensijos prašymus, priimtų sprendimų apžvalga. Išduoda pensijų įstaiga (Lietuvoje – SoDra Vilniaus skyrius).

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

- Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos [puslapis ES migrantams](#)

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Pagalba ir patarimai ES piliečiams ir jų šeimoms](#)

Kontaktai pasiteirauti

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (SoDra)

Tel. 1883 arba +370 5 250 0883

info@sodra.lt

Konstitucijos pr. 12

LT-09308 Vilnius

Lietuva

www.sodra.lt

Užimtumo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

Tel. 1883 arba +370 5 250 0883

info@uzt.lt, eures@uzt.lt

Geležinio Vilko g. 3A

LT-03131 Vilnius

Lietuva

www.uzt.lt

Valstybinė ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos

Tel. + 370 5 232 2222

vlk@vlk.lt

Europos aikštė 1

LT03505 Vilnius

Lietuva

<https://ligoniukasa.lrv.lt/>

Nuolatinė gyvenamoji vieta

Nuolatinė gyvenamoji vieta

Šiame skyriuje pateikiama aktuali informacija apie nuolatinės gyvenamosios vietos reglamentavimo reikalavimus, kurių turėsite laikytis, norėdami gauti kai kurias socialines išmokas.

Ar aš – nuolatinis (-ė) gyventojas (-a)?

Nuolatinė gyvenamoji vieta – tai vieta, kur asmuo faktiškai gyvena ir su kuria yra labiausiai susijęs. Svarbu, kad asmuo ketintų joje nuolat gyventi artimiausioje ateityje, o ne trumpam apsistotų per keliones, komandiruotes ar mokymosi tikslais. ES piliečiams galioja kitokios nuostatos nei kitiems užsieniečiams.

Ką laikyti asmens nuolatine gyvenamąja vieta, nustato Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas.

Reikalavimas faktiškai gyventi toje vietoje reiškia, kad asmuo iš tiesų naudojasi gyvenamuoju plotu nuolat, o ne tik tam tikru laikotarpiu per metus, išlaiko jį.

Artimiausioje ateityje reiškia ateinantį mokestinį laikotarpį.

Nuolatinė gyvenamoji vieta nebūtinai turi sutapti su asmens deklaruota gyvenamąja vieta.

Sprendžiant, ar asmuo turi teisę į privalomąjį sveikatos draudimą, būtina atsižvelgti į tai, ar jis yra registruotas gyventojų registre, ar ne.

Pagal Europos Teisingumo Teismo išaiškinimą, nuolatinė *vaiko* gyvenamoji vieta nustatoma atsižvelgiant į jo gyvenimo valstybėje istoriją, trukmę ir kitas aplinkybes, jo integracijos į aplinką mastą.

Kokias sąlygas turiu atitikti?

Kriterijai, pagal kuriuos gyvenamoji vieta pripažįstama nuolatine:

- **jūsų buvimo Lietuvoje trukmė**, tęstinumas ir ketinimas ateityje gyventi arba negyventi šioje šalyje;
- **jūsų asmeninė situacija**: jūsų vykdomos apmokamos arba neapmokamos veiklos rūšis; darbo sutarties, jei tokią pasirašėte, trukmė bei darbo vieta; jūsų šeimyninė situacija; jūsų pajamų šaltinis, jei studijuojate; jūsų kaip nuomininko arba savininko statusas ir šalis, kurioje mokate mokesčius.

Kokios mano teisės?

Didžioji dalis socialinio draudimo išmokų Lietuvoje susijusios su asmens veikla ir praeityje mokėtomis draudimo įmokomis. Privalomos yra tik sveikatos draudimo įmokos.

Piniginę socialinę paramą, t. y. išmokas šeimai, paramą mirties atveju ir piniginę socialinę paramą nepasiturintiems gyventojams, valstybė moka bei socialines paslaugas teikia visiems gyventojams, nepriklausomai nuo įmokų. Piniginė socialinė parama mokama nuolatiniams gyventojams ir Europos Sąjungos valstybės narės piliečiams bei jų šeimos nariams, kuriems išduoti jų teisę gyventi Lietuvoje patvirtinantys dokumentai (žr. Šeimos išmokos ir piniginė socialinė parama nepasiturintiems žmonėms).

Žargono žodynelis

- **Mokestinis laikotarpis** – mokestiniai metai, kurie sutampa su kalendoriniais metais, tačiau įmonėms skaičiuojami nuo įsikūrimo, įsteigimo ar pan.
- **SoDra** – Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, pagrindinė socialinę apsaugą organizuojanti įstaiga.
- **Viešieji registrai**: Mokesčių mokėtojų registras, Adresų registras, Nekilnojamojo turto kadastras ir registras ir kiti valstybinės įmonės „Registru centras“ registrai.

Reikalingi dokumentai

- Viešųjų registru pažyma dėl gyvenamosios vietos;
- Pagal poreikį, kiti dokumentai, įrodantys asmens nuolatinę gyvenamąją vietą (pvz., nuomos sutartis).

Žinok savo teises

Šios nuorodos padės sužinoti, kokias turite teises. Tai nėra Europos Komisijos tinklalapiai, todėl juose pateikta informacija nebūtinai atspindi Komisijos požiūrį:

- [Socialines išmokas reglamentuojantys įstatymai](#)
- [Teisininkų konsultacijos](#)

Europos Komisijos leidinys ir tinklalapiai:

- [Socialinės apsaugos aprėptis: jūsų kaip ES piliečio teisės užsienyje](#)

Kontaktai pasiteirauti

SoDra: 1883 arba +370 52500883

Kaip susisiekti su ES

Asmeniškai

Visoje Europos Sąjungoje yra šimtai *Europe Direct* informacijos centrų. Artimiausio centro adresą rasite svetainėje europa.eu/european-union/contact_lt

Telefonu arba el. paštu

Europe Direct tarnyba atsakys į jūsų klausimus apie Europos Sąjungą. Su šia tarnyba galite susisiekti:

- nemokamu numeriu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (kai kurie operatoriai už šiuos skambučius gali imti mokestį),
- šiuo standartiniu numeriu: +32 22999696 arba
- elektroniniu paštu svetainėje europa.eu/european-union/contact_lt

Kaip rasti informacijos apie ES

Internetas

Informacijos apie Europos Sąjungą visomis oficialiosiomis ES kalbomis galima rasti svetainėje *Europa* europa.eu/european-union/index_lt

ES leidiniai

Nemokamų ir mokamų ES leidinių galite atsisiųsti arba užsisakyti publications.europa.eu/lt/publications. Jeigu jums reikia daugiau nemokamų leidinių egzempliorių, kreipkitės į *Europe Direct* arba į vietos informacijos centrą (žr. europa.eu/european-union/contact_lt).

ES teisė ir susiję dokumentai

Norėdami susipažinti su ES teisine informacija, įskaitant visus ES teisės aktus nuo 1952 m. visomis oficialiosiomis kalbomis, apsilankykite svetainėje *EUR-Lex* eur-lex.europa.eu

ES atvirieji duomenys

ES atvirųjų duomenų portale (data.europa.eu/euodp/lt) galima susipažinti su ES duomenų rinkiniais. Duomenis galima nemokamai parsisiųsti ir pakartotinai naudoti tiek komerciniais, tiek nekomerciniais tikslais.

